

## ס"א

(קרי: אס אה, S.A.; ראשי תיבות של Sturmabteilungen – פלוגות הסער). פלוגות הסער של המפלגה הנאצית, המכשיר העיקרי לערעור הדמוקרטיה שאיפשר להיטלר לעלות לשלטון.

השם Sturmabteilungen, פלוגות הסער, נלקח, בדומה למונחים רבים בשימוש הנאצים, מן המינוח הצבאי של מלחמת-העולם הראשונה. היטלר הגה את מבנהו בחיקוי לחבורות רחוב עירוניות שהיו קרויות 'יחידות ההלם' ול'חולצות השחורות' של בניטו \*מוסוליני. בהנהגתו של הרמן \*גרינג, ניסו הס"א וקבוצות לאומניות-קיצוניות אחרות לחקות את מצעדו של מוסוליני ברומא. התוצאה היתה נסיון ה'פוטש' במינכן ב-9 בנובמבר 1923. נסיון ההפיכה הסתיים בכישלון כאשר פוזרו הס"א בקלות באש משטרת באוואריה, ובעקבות זאת הוצאו הס"א וכול הארגונים הנאציים האחרים אל מחוץ לחוק. ב-1924 הותר מחדש קיומו של הס"א, אך שוב לא הסתכן עוד היטלר בעימות גלוי עם גופי השלטון, והתייחס לס"א כאל מכשיר פוליטי הכפוף לו כמנהיג המפלגה. הוא פיתח את טרור הס"א על-ידי קרבות רחוב בין חברי הארגון ובין אויביהם הפוליטיים, בעיקר הקומוניסטים. פעולות הטרור שלהם לוו בתעמולה נגד הרפובליקה של ויימאר, שתוארה כ'יהודית, מושחתת, אסון לכבוד הגרמנים, לשלמותם ולגדולתם'. הס"א חולל דרך קבע מהומות בגרמניה, אך נזהר שלא לפגוע בגלוי בחוקת ויימאר. השיטה הזאת הצריכה נאמנות עיוורת להיטלר ולתכסיסיו, ולא תמיד השביעה את רצונם של חברי הס"א קצרי הרוח, כגון המפקד העליון של הס"א (Oberste SA Führer OSAF) סרן ארנסט \*רם, מנהיג לשעבר בפרייקור שבעת מאסרו של היטלר נטל את הפיקוד על הס"א בצפון. רם היה שותף לגישתם של רבים מוותיקי מלחמת-העולם הראשונה, ולפיה חייב הס"א לחולל מהפכה בצבא הסדיר, ולכוונו למלחמה באוייבים מבית ומחוץ. חברים רבים אף פיתחו תוכנית מעורפלת לשינוי חברתי מרחיק-לכת, שנועד להביא תועלת לחברי הס"א עצמו. בסך-הכול אופיין הס"א באנטישמיות ארסית (בחלקה מורשת מלחמת-העולם הראשונה), בפעילות אנטי-דמוקרטית וצבאית בלתי-חוקית, ביחס שלילי לחוק ולסדר הבורגניים, במנטליות של המעמד הבינוני הנמוך בשחיתות ובשאפתנות אישית לעוצמה.

כאשר דחה היטלר את גישתו העצמאית-למחצה, עזב רם את גרמניה, ובמקומו בא סרן צבא אחר, פרנץ פליקס פפפר פון זאלומון. מנהיג הס"א החדש נקט קו דומה לשל קודמו, אך בפחות יעילות. כול עוד באו חברי הס"א בעיקר משורות הצבא וותיקי יחידות ה'פרייקור' נאלץ היטלר להשלים עם תפקידו של פפפר כמפקד עליון של הס"א.

לקראת סוף שנות ה-20 התקשה הימין הגרמני מאוד למשוך את הצעירים יותר, עירוניים וכפריים, שזכו בחינוך למחצה. הס"א הפיק מכך תועלת, בהתמקדו בגיוס באזורי השדה,



בעוד שהקומוניסטים והסוציאל-דמוקרטים ריכזו את מאמצייהם בקרב הפרולטריון העירוני. יותר משאיחדה את הס"א אידיאולוגיה ברורה, איחדו את 'רוחו' התנאים והנסיבות של אבטלה רבת-ממדים, שכר זעום, אווירה של אחוות בית-מרזח, אימונים צבאיים-למחצה באווירה רומנטית תחת כיפת השמיים ושיחות רעות סביב המדורה. גם בעיות הניכור מחיי העיר ושקיעת החקלאות משכו אנשים לשורות הס"א.

ב-1930 נאלץ פפפר לפרוש בעקבות מרידת נפל של הס"א בברלין נגד המפלגה, בגלל שאיפתו לעצמאות רבה יותר וקוצר רוחו באשר לטקטיקה של המפלגה נגד רפובליקת ויימאר. לזמן קצר נטל היטלר עצמו את הפיקוד על הס"א, אך בעקבות העלייה התלולה במספר המצביעים לנאצים בבחירות ב-1930, הזמין את רם לשוב לגרמניה ולחזור ולהיות המפקד העליון של הס"א.

רם חילק את גרמניה ל-21 מחוזות מעין-צבאיים של הס"א, כול מחוז בפיקודו של ס"א-אוברגרופנפירר. רם אף הקים יחידות ממונעות, אירגן מחדש את הפיקוד העליון וחילקו לשתי מחלקות ראשיות: מחלקה I בפיקודו של הגנרל בדימוס פרנץ ריטר פון הראוף, היתה אחראית לארגון ולתכנון; מחלקה Q (Quartiermeister) בפיקודו של אוסוואלד פוקס, היתה מטה הפעולה של הס"א. רם עצמו פיקח ישירות על מחלקות המודיעין, כוח האדם, הארגון והכספים, שירותי העיתונות, מחלקת הס"א האחראית על מטה המפלגה המרכזי, ס"א – באוריה ומינכן, ולהלכה גם על הס"א שבפיקודו של הינריך \*הימלר.

בשנים 1930-1932 גדל מאוד מספר חברי הס"א במידה רבה בגלל המשבר הכלכלי והאבטלה, שהרסה את המעמד הבינוני ומעמד הפועלים. חשובה אולי יותר היתה פשיטת-הרגל של המפלגות האחרות, בעיקר בימין, ואי-יכולתן למשוך אליהן המונים מקרב הצעירים. בתעמולתו הציג עצמו הס"א כחלופה ל'עולם המודרני המכני, התחרותי והמנכר, של הליברלים השמרנים או של הקומוניסטים', בהדגישו כי היהודי הוא סמל לאוימים ההם. אנשי ס"א היו לחלק מהמון דינמי, והדבר העניק להם תחושת השתייכות לקהילה משלהם, שלחבריה הובטח תגמול אישי על-חשבון העשירים ובעלי הכוח. באסטרטגיה שלו לערעורה של רפובליקת ויימאר צריך היה היטלר למצוא דרך לרסן את הס"א, ובה בעת להשתמש בו כנשק מאיים נגד המעמדות העליונים והשמרנים ונגד הצבא. הוא שידל את הקבוצות הללו באומרו, כי אם לא ישתפו פעולה עם המפלגה הנאצית עלולה לפרוץ מהפכה גלויה של הס"א. הס"א והמפלגה הנאצית כולה חשו שהם ספגו מפלה חמורה כאשר לא הצליחו להפיל את רפובליקת ויימאר בבחירות נובמבר 1932. אך השמרנים הקיצונים ומפקדי הצבא, שסברו כי היטלר יבטיח תמיכה רבה של הס"א בממשלת קואליציה, מינוהו ב-30 בינואר 1933 לקנצלר. כך נפתחה גישה לכוח ולעמדות מפתח לס"א. אנשיו גויסו בעיקר למשטרת העזר, ובאמצעותה אסרו, עינו והפחידו אויבים פוליטיים, אידיאולוגיים ואף אישיים, בצריפים נטושים או בחצרות בתי-חרושת, ואלה נקראו מחנות ריכוז.

לפני שהתבסס שלטון היחיד של היטלר, ראה הס"א את עצמו ככוח השלישי והמכריע בגרמניה. הוא מינה מפקחים-קומיסרים של הס"א לפקח על הביורוקרטיה של המדינה ולתאם עם המפלגה את ה'שינוי המהפכני', וציפה לתגמולים האישיים, החברתיים והכלכליים שהובטחו לכול אנשי השורה. הס"א גם הציב יהודים כמטרה להתקפותיו. ואולם, היטלר לא היה מעוניין במהפכה החברתית שאליה השתוקקו אנשי הס"א. הוא דאג יותר להתפשטות הצבאית של הרייך השלישי כישות גזענית, ולכך נדרשה תמיכה של מומחיות המעמדות הגבוהים, תמיכת הצבא וזמן לביסוס כוחו. כאשר הביע רם בגלוי את אכזבתו ויצר רושם כי בדעתו להשתלט על הצבא, נערך טבח בהנהגת הס"א ורם ומרעיו נטבחו בידי הס"ס בפיקודו של הימלר. בליל הטבח הפוליטי ב-30 ביוני 1934, שנקרא 'ליל הסכינים הארוכים' ( Nacht der langen Messer), איבד הס"א את מעמדו המרכזי ברייך השלישי לטובת הס"ס. ואולם, הותר לארגון להמשיך ולהתקיים, והיטלר השתמש בו כאיום מהפכני פוטנציאלי ואנטישמי שניתן לשסותו במעמדות הגבוהים, במפלגות הפועלים שהוצאו אל מחוץ לחוק ובאיגודים המקצועיים, כדי להבטיח את שיתוף-הפעולה שלהם עם המשטר הנאצי.